

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 5.9.2005
KOM(2005) 405 galutinis

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI,
EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR
REGIONŲ KOMITETUI**

Laisvosios profesijos – Didesnių reformų galimybė

**2004 m. vasario 9 d. Konkurencijos laisvųjų profesijų srityje ataskaita,
KOM(2004) 83, tęsinys**

(SEK(2005) 1064)

TURINYS

1.	Pagrindinė informacija	3
2.	Geresnis visuomenės intereso apibrėžimas	5
3.	Komisijos ir nacionalinių konkurencijos institucijų veikla.....	6
4.	Valstybių narių pažanga	6
5.	EB konkurencijos taisyklių taikymas	9
6.	Išvados	10
7.	Ateities darbai	10

PRIEDAS: Valstybių narių pažanga peržiūrint ir panaikinant konkurencijos apribojimus laisvųjų profesijų srityje, SEK(2005)1064.

1. PAGRINDINĖ INFORMACIJA

1. Laisvosios profesijos yra vienas svarbesnių Europos ekonomikos sektorių, kuriam patikėta teikti didelės visuotinės svarbos paslaugas. Remiantis statistika, verslo paslaugų¹ apyvarta 2001 m. buvo didesnė nei 1 281 mlrd. eurų, arba apytiksliai 8 % bendros ES apyvartos². 2001 m. tai sukūrė daugiau kaip 660 mlrd. eurų pridėtinės vertės. Maždaug trečdalį šios sumos galima priskirti laisvųjų profesijų sektoriui. Pavyzdžiui, Airijos konkurencijos tarnyba paskaičiavo, kad vien tik 2001 m. Airijos išlaidos teisinėms paslaugoms siekė 1 140 mln. eurų, arba beveik 1 % bendro BVP. Užimtumo atžvilgiu, kitų verslo paslaugų srityje dirbo beveik 12 mln. žmonių 2004 m.³, arba 6,4 % bendro užimtumo, palyginti su 5,7 % 2002 m.⁴.
2. Šiam sektoriui yra būdinga tai, kad jį reglamentuoja daugybė taisyklių. Dažniausiai tai yra reguliavimo valstybės lygmenyje, savireguliacijos, papročių ir praktikos mišinys, išsivystęs per keletą metų.
3. 2004 m. lapkričio mėn. Koko ataskaitoje buvo pabrėžta, kaip svarbu yra panaikinti suvaržymus ir nereikalingą reguliavimą visose rinkose, tokiu būdu skatinant konkurenciją. Todėl yra būtina sistemingai peržiūrėti reguliavimą, užtikrinant, kad jis be reikalo neapsunkintų ekonominės veiklos⁵. Šiuo tikslu, Komisijos komunikate, pateiktame 2005 m. pavasario, Europos Vadovų Tarybai, ir atnaujintoje Lisabonos strategijoje akcentuojamas reguliavimo tobulinimas, kuris padėtų kurti konkurencingas rinkas, kaip pagrindinę ateities darbo sritį. Be to, Europos Vadovų Taryba 2005 m. kovo mėn. išvadose pabrėžė šios užduoties svarbą, ragindama valstybes nares peržiūrėti nacionalinius teisės aktus dėl jų atitikimo ES taisyklėms, siekiant pašalinti kliūtis rinkoje ir atverti vidaus rinką konkurencijai⁶.
4. Komisijos darbas laisvųjų profesijų srityje turėtų būti vertinamas šiame kontekste. Komisija siekė ištirti, ar dabartinė reguliavimo sistema yra veiksmingiausia ir mažiausiai ribojanti konkurenciją, ar geresnis reguliavimas, labiau pritaikytas šiuolaikinei aplinkai, yra reikalingas skatinti ekonominį augimą, teikti geresnes paslaugas bei didesnę vertę vartotojams.

¹ Pagal NACE klasifikatorių 72 kategorija – Kompiuterinės paslaugos ir 74 – Kitos verslo paslaugos. Pagal NACE klasifikatorių 74 kategoriją sudaro teisinė, apskaitos ir audito veikla, konsultavimas, rinkos tyrimai, verslo ir vadybos konsultacijos, kontroliuojančių bendrovių vadybinė veikla, architektūros ir inžinerijos veikla bei su ja susijusios techninės konsultacijos, techninis patikrinimas ir analizė, reklamavimas, įdarbinimas ir personalo atranka, tyrimo ir apsaugos veikla, pramoninis valymas ir kiti.

² Šaltinis: Eurostatas, „Apyvartos ir užimtumo indeksų pokyčiai paslaugų srityje per 2004 m. III ketvirtį“, *Statistics in focus* 11/2005. Pateikiami duomenys iš šių 14 šalių: BE, DK, DE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, AT, PT, FI, SE ir UK.

³ Šaltinis: Eurostatas, Darbo jėgos tyrimas, 2004 m.

⁴ Planuojama, kad statistikos apie verslo paslaugas rinkimas taps vienu iš reguliarių metinių tyrimų, vykdomų apie visas 25 valstybes nares, nuo ataskaitinių 2006 arba 2007 m.

⁵ Žr. 2004 m. lapkričio mėn. aukšto lygio grupės, kuriai pirmininkavo Wimas Kokas, ataskaitos 25 psl. Ataskaitą galima rasti tinklalapyje <http://europa.eu.int/growthandjobs/pdf/2004-1866-EN-complet.pdf>

⁶ Europos Vadovų Tarybos pirmininkavimo išvados, Briuselis, 2005 m. kovo 22–23 d. Jas galima rasti tinklalapyje http://europa.eu.int/european_council/conclusions/index_en.htm

5. Po 2002–2003 m. atlikto kritinio padėties įvertinimo, siekiant nužvelgti dabartinę reguliavimo tvarką, 2004 m. vasario mėn. Komisija paskelbė Konkurencijos laisvųjų profesijų srityje ataskaitą⁷ (toliau – 2004 m. ataskaita). Prie šios ataskaitos buvo pridėtas kritinis padėties įvertinimas dėl laisvųjų profesijų reguliavimo naujose ES valstybėse narėse, paskelbtas 2004 m. lapkričio mėn.⁸
6. Komisija dėmesį sutelkė į šešias profesijas: teisininkus, notarus, inžinierius, architektus, farmacininkus ir buhalterius (įskaitant su jų profesija glaudžiai susijusius mokesčių konsultantus), ir išsamiai išnagrinėjo penkis pagrindinius konkurenciją ribojančius veiksnius: i) privalomus įkainius, ii) rekomenduojamus įkainius, iii) reklamavimosi taisyklės, iv) reikalavimus veiklos pradėjimui ir išskirtines teises bei v) taisyklės, reglamentuojančias įmonių struktūrą ir daugiadisciplinę praktiką.
7. Daugeliu atveju tradicinės ribojančios taisyklės šiose srityse yra skirtos apriboti konkurenciją. Toks reguliavimas gali panaikinti arba apriboti konkurenciją tarp paslaugų teikėjų ir tokiu būdu sumažinti jų norą dirbti rentabiliai, mažinti kainas, gerinti kokybę ar pasiūlyti naujoviškų paslaugų. Tai nėra naudinga vartotojams, ekonomikai ir visuomenei apskritai. Geresnių ir įvairesnių profesinių paslaugų teikimas taip pat galėtų padidinti tokių paslaugų paklausą, kuri savo ruožtu turėtų teigiamą poveikį naujų darbo vietų šiame svarbiame sektoriuje, kuriame darbas yra aukštos kvalifikacijos ir gerai apmokamas, sukūrimui.⁹
8. 2004 m. ataskaitoje Komisija pasiūlė remtis proporcingumo reikalavimu siekiant įvertinti, kiek antikonkurenciniai profesiniai reglamentai ir taisyklės iš tikrųjų tarnauja visuomenės interesams ir ar jie gali būti objektyviai pateisinami. Šiuo tikslu, 2004 m. ataskaitoje nurodoma, kad būtų naudinga prie kiekvienos taisyklės aiškiai išdėstyti jos tikslą bei paaiškinti, kodėl pasirinktoji reguliavimo priemonė yra mažiausiai konkurenciją ribojantis mechanizmas, skirtas veiksmingai siekti to tikslo. Komisija pakvietė visus bendradarbiauti – valstybių narių reguliavimo institucijas ir profesines organizacijas¹⁰ – ir peržiūrėti esančias taisyklės, atsižvelgiant į tai, ar tos taisyklės yra reikalingos visuomenės interesui užtikrinti, ar jos proporcingos ir pagrįstos. Šiame komunikate apribojimai, kurie neatitinka pirmiau paminėto proporcingumo reikalavimo, kaip pasiūlyta 2004 m. ataskaitoje, vadinami nepagrįštais arba neproporcingais.

⁷ Ataskaitą galima rasti tinklalapyje

http://europa.eu.int/comm/competition/liberal_professions/final_communication_en.pdf

⁸ Kritinį padėties įvertinimą dėl reguliavimo laisvųjų profesijų srityje – Reguliavimo naujose ES valstybėse narėse apžvalgą (2004 m. lapkričio mėn.) galima rasti tinklalapyje

http://europa.eu.int/comm/competition/liberalization/conference/overview_of_regulation_in_the_eu_professions.pdf

⁹ Žr. Komisijos leidinio „Užimtumas Europoje 2004 m.“ 3 skyrių, kuriame daroma išvada, kad, palyginti su JAV, Europos paslaugų, tarp jų verslo ir profesinių paslaugų, sektoriuje yra didelis neišnaudotas naujų darbo vietų kūrimo potencialas. Šį leidinį galima rasti tinklalapyje

http://europa.eu.int/comm/employment_social/publications/2004/keah04001_en.pdf

¹⁰ Šiame kontekste „profesinės organizacijos“ reiškia nevyriausybines savireguliacijos organizacijas, o „nacionalinės reguliavimo institucijos“ reiškia valstybines įstaigas ar departamentus, kurie atlieka laisvųjų profesijų reguliavimo funkcijas.

9. Šiame komunikate pateikiama ataskaita apie valstybių narių atliekamą šių nepagrįstų apribojimų persvarstymą ir panaikinimą¹¹, remiantis prie šio komunikato pridėtame Komisijos tarnybų darbo dokumente¹² pateikta išsamia analize.

2. GERESNIS VISUOMENĖS INTERESO APIBRĖŽIMAS

10. Tikslingas laisvųjų profesijų reguliavimas gali būti būtinas dėl šių priežasčių:
- Pirmiausia, dėl egzistuojančios informacijos „asimetrijos“ tarp vartotojų ir profesinių paslaugų teikėjų, kadangi specialistai privalo turėti aukšto lygio techninių žinių. Tokių žinių neturintiems vartotojams gali būti sunku įvertinti perkamų paslaugų kokybę;
 - antra, dėl išorės pasekmių, kai suteikta paslauga gali turėti įtakos tiek trečiosioms šalims, tiek paslaugos pirkėjui. Geriausias pavyzdys būtų netikslus auditas, galintis suklaidinti kreditorius ir investuotojus, ir,
 - trečia, laikoma, kad laisvosios profesijos gamina viešąsias gėrybes, kurias apskritai yra vertingos visuomenei, pavyzdžiui, deramas teisingumo vykdymas. Gali būti, kad nereguliuojant šių paslaugų, jos būtų neadekvačios arba nepakankamos.
11. Tačiau šių veiksmų poveikis visiems profesinių paslaugų vartotojams nėra vienodas. Atsižvelgdama į tai, ir po diskusijų su laisvųjų profesijų atstovais, vartotojais ir valstybių narių konkurencijos ir reguliavimo institucijomis, Komisija priėjo išvadą, kad būtų naudinga patobulinti ir pagilinti laisvųjų profesijų rinkos ekonominę analizę, ypač skiriant daugiau dėmesio į tai, kaip apibrėžiamas visuomenės interesas skirtingose rinkose. Tai padėtų geriau suvokti kiekvienos svarstomos laisvosios profesijos pasiūlos ir paklausos sąveiką, ir nustatyti sistemą, pagal kurią būtų persvarstytas dabartinis reglamentavimas.
12. Komisija pradėjo įvairių aptariamų rinkų analizę, kuri aptariama pridėtame Komisijos tarnybų darbo dokumente. Joje bendrais bruožais apibrėžiama, kas perka įvairias paslaugas ar jomis naudojasi: mažos ar didelės įmonės, vartotojai ar viešasis sektorius, ir tiksliau nurodo, kokį poveikį vartotojams daro dabartinė reglamentavimo tvarka.
13. Pagrindinė išvada yra ta, kad vienkartiniais vartotojams, kurie paprastai yra individualūs pirkėjai arba namų ūkiai, gali prireikti tikslingos apsaugos. Kita vertus, pagrindiniams laisvųjų profesijų paslaugų vartotojams – t.y. įmonėms ir viešajam sektoriui – gali neprireikti reguliuotos apsaugos arba gali jos reikėti labai ribotai, kadangi jie turi geresnes sąlygas pasirinkti geriausiai jų poreikius atitinkančius paslaugų teikėjus. Tačiau mažų įmonių situacija nėra visiškai aiški, todėl reikalinga išsamesnė analizė geriau įvertinti jų reguliuojamos apsaugos poreikius. Be to, egzistuojant dabatinei reguliavimo sistemai nėra daug galimybių naujoms, novatoriškoms ir prie paklausos pritaikytoms paslaugoms atsirasti. Tai, savo ruožtu,

¹¹ Kaip apibrėžta pirmiau pateiktame 8 punkte.

¹² „Valstybių narių pažanga persvarstant ir panaikinant konkurencijos apribojimus laisvųjų profesijų srityje“, Komisijos tarnybų darbo dokumentas, SEK(2005)1064.

gali sudaryti tam tikrų išlaidų įmonėms . Todėl šių grupių skirtingi interesai turėtų būti pirmoje vietoje peržiūrint egzistuojančius reglamentus ir taisykles.

3. KOMISIJOS IR NACIONALINIŲ KONKURENCIJOS INSTITUCIJŲ VEIKLA

14. 2004 m. Komisija užmezgė struktūrinį dialogą su Europos teisininkų, notarų, inžinierių, architektų, buhalterių, mokesčių konsultantų ir farmacininkų profesinėmis organizacijomis bei nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, siekdama apsvarstyti egzistuojančių laisvųjų profesijų taisyklių pagrįstumą ir ištirti, kokiais būdais jas būtų galima padaryti palankesnes konkurencijai. Reformos priimtino lygis priklausė nuo to, kiek atvira ir nereguliuojama aptariamoji profesija jau buvo iki šiol.
15. Nacionalinės konkurencijos institucijos aktyviai dirbo ir nukreipė savo pastangas reikiama kryptimi, parengdamos didžiąją i dalį ataskaitų apie darbą šioje srityje 2004–2005 m. Atliktas darbas apėmė:
 - dvišales diskusijas su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir profesinėmis organizacijomis;
 - dalyvavimą seminaruose ir konferencijose laisvųjų profesijų konkurencijos tema;
 - nuomonių dėl teisės aktų projektų, kuriuose numatomos nuostatos galinčios riboti konkurenciją , leidybą;
 - kritinius padėties įvertinimus ir sektoriaus studijas.
16. Šios veiklos dėka buvo panaikinti kai kurie 8 punkte apibrėžti nepagrįsti apribojimai, ir ji buvo pagrindinis veiksnys įkuriant valstybės finansuojamus komitetus, kurių užduotis būtų išsamiai apsvarstyti pateiktas rekomendacijas ir pateikti pasiūlymus dėl radikalesnių pokyčių. 2004 m. ELPA priežiūros institucija taip pat pradėjo reguliavimo padėties, susidariusios trijų ELPA šalių (Islandijos, Lichtenšteino ir Norvegijos) laisvųjų profesijų srityje, analizę¹³.

4. VALSTYBIŲ NARIŲ PAŽANGA

17. Toliau pateiktoje 1 lentelėje nurodytas kiekvienos valstybės narės 2004–2005 m. padarytos pažangos lygis peržiūrint ir panaikinant neproporcingus apribojimus teisės aktuose ir profesinių organizacijų taisyklėse ir nuostatuose¹⁴. Individualūs įvertinimai buvo nustatyti remiantis valstybių narių pateikta informacija. Pasiektos pažangos lygi reikia vertinti atsižvelgiant į tose šalyse esančio reguliavimo lygį. Kai kuriose šalyse reguliavimo lygis yra žemas, todėl jose yra mažiau darbo reformų srityje (žr. 1 ir 2 pav.).
18. Iš lentelės matyti, kad didžiausios pažangos pasiekė tos šalys, kurios turi sudariusios struktūrinę konkurencijai palankių arba reguliavimo reformų programą, t. y. Danija,

¹³ Išsamesnės informacijos apie visą šią veiklą galima rasti Komisijos tarnybų darbo dokumento 3 skirsnyje (žr. 12 išnašą).

¹⁴ Išsamesnės informacijos apie atliktą veiklą galima rasti Komisijos tarnybų darbo dokumento 4 skirsnyje (žr. 12 išnašą).

Olandija ir JK. Šiose šalyse reguliavimo lygmuo taip pat vienas mažiausių. Be to, reikia pastebėti, kad šiose šalyse vyriausybė ir nacionalinės konkurencijos institucijos glaudžiai bendradarbiauja, ir kuriose, prieš vykdant tam tikro sektoriaus esminę reformą, konkurencijos institucija dažnai atlieka nuodugną egzistuojančių apribojimų tyrimą. Taip pat, patirtis rodo, kad šiose šalyse pirma buvo išspręsti privalomų įkainių ir reklamavimosi apribojimų klausimai, o tik po to buvo imtasi radikalesnių struktūrinių reformų.

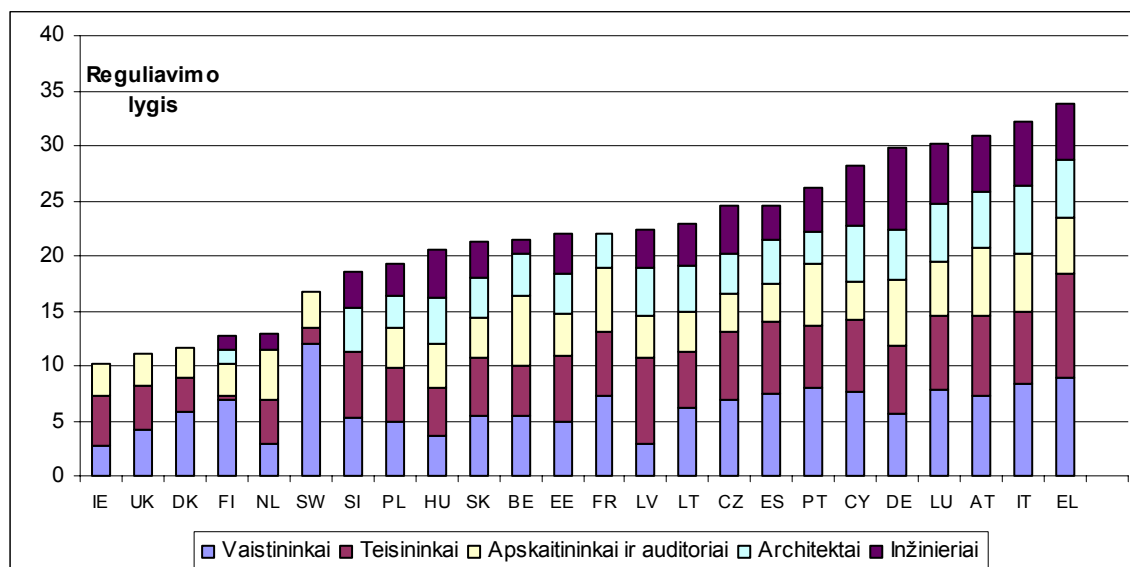
19. Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytus faktus, vilčių teikia tai, kad daugiau nei trečdalis (iš viso 9) valstybių narių pranešė apie vykdomą analitinį darbą, po kurio, tikimasi, artimiausioje ateityje įvykdyti rimtas reformas. Kitos šešios šalys pranešė, kad buvo atliktos nedidelės reformos, pavyzdžiui, nedidelis kokybinių kvalifikacijų veiklai pradėti sumažinimas. Kitose septyniuose šalyse reformų procesas prasidėjo lėtai, ir iki šiol šios šalys nepranešė apie jokią veiklą.

1 lentelė. Valstybių narių veiklos lygis 2004–2005 m., vykdant reformas laisvąsias profesijas reglamentuojančių teisės aktų ir profesinės veiklos taisyklių ir reglamentų srityje

Veiklos lygis	Valstybės narės
Veikla nevykdoma	Čekija, Kipras, Suomija, Graikija, Malta, Ispanija, Švedija
Nedidelės reformos	Austrija, Estija, Vengrija, Latvija, Slovėnija, Portugalija
Vykdomas analitinis darbas	Belgija, Italija, Liuksemburgas, Lenkija
Nedidelės reformos ir analitinis darbas	Prancūzija, Vokietija, Airija, Lietuva, Slovakija
Esminės struktūrinės reformos	Danija, Olandija, JK

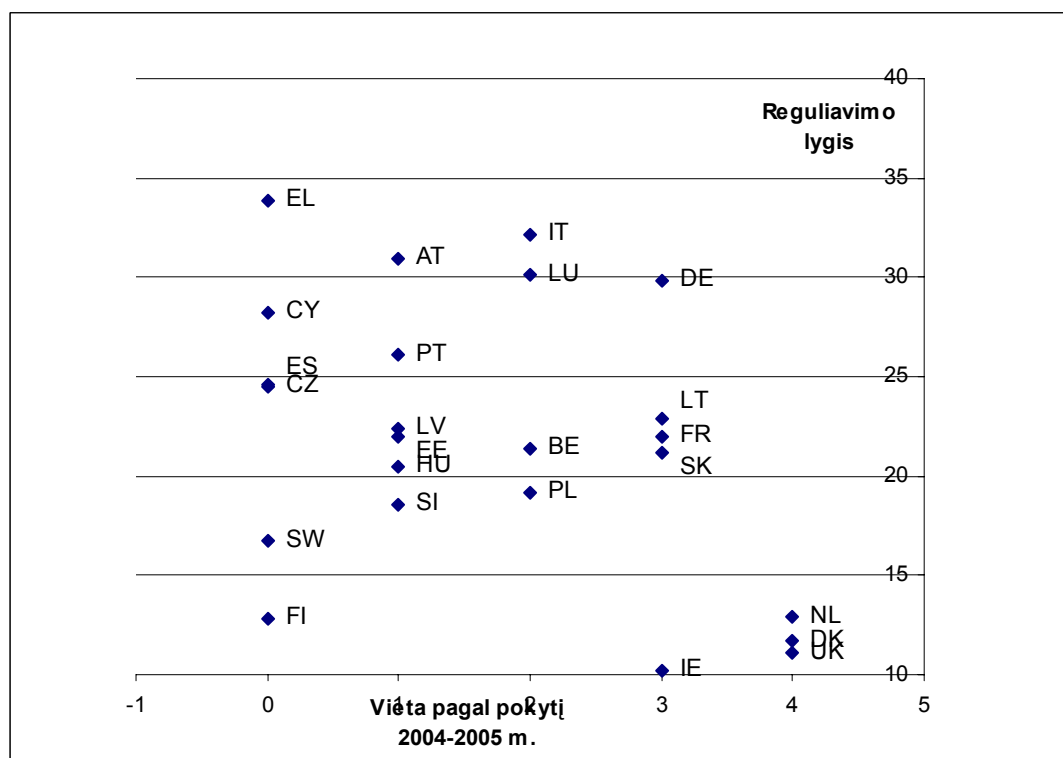
Pastaba. Čia neatsižvelgiama į nacionalinių konkurencijos institucijų vykdomą veiklą šioje srityje

1 pav. Reguliavimo lygio rodiklis valstybėse narėse

Šaltinis: IHS studija¹⁵, į kurią buvo įtrauktos naujos valstybės narės ir atspindėtos reformos, apie kurias buvo pranešta.

2 pav. Valstybių narių vykdomų reformų palyginimas (1 lentelė) su egzistuojančio reguliavimo lygiu (1 pav.)

¹⁵ „Reguliavimo įvairių ES valstybių narių laisvųjų profesijų srityje ekonominis poveikis“, Ian Paterson, Marcel Fink, Anthony Ogus, Aukštesniųjų studijų institutas, Viena, 2003 m. sausio mėn. Leidinį galima rasti tinklalapyje <http://europa.eu.int/comm/competition/liberalization/conference/libprofconference.html>

5. EB KONKURENCIJOS TAISYKLIŲ TAIKYMAS

20. Modernizavus konkurencijos taisyklių įgyvendinimą, nacionalinės konkurencijos institucijos ir nacionaliniai teismai gali taikyti EB sutarties 81 straipsnį visa apimtimi, t. y. spręsti dėl konkurencijos apribojimo pagal 81 straipsnio 1 dalį buvimą, bei spręsti ar egzistuoja 81 straipsnio 3 dalyje išdėstytos sąlygos, kurioms esant 81 straipsnio 1 dalies draudimas negalioja. Be to, nacionalinės konkurencijos institucijos ir nacionaliniai teismai gali tiesiogiai taikyti EB sutarties 82 straipsnį. Kadangi didžioji dauguma konkurencijos apribojimų laisvųjų profesijų srityje atsiranda ir daro poveikį vienoje valstybėje narėje, administracinis taisyklių įgyvendinimo užtikrinimas daugiausia tenka nacionalinėms konkurencijos institucijoms, o privatus šių taisyklių įgyvendinimas gali būti užtikrintas nacionaliniuose teismuose.
21. Be to, *CIF*¹⁶ sprendime Europos Teisingumo Teismas (ETT) nusprendė, kad jei įmonių veiksmai prieštarauja 81 straipsnio 1 daliai ir jei tokie veiksmai yra reikalaujami arba leidžiami valstybės imtūsi priemonių, nacionalinė konkurencijos institucija privalo tokių valstybės priemonių netaikyti, bet taikyti 81/82 straipsnius. Duomenys apie Komisijos, nacionalinių konkurencijos institucijų ir teismų teisės aktų įgyvendinimo užtikrinimą laisvųjų profesijų srityje 2004–2005 m. pateikti Komisijos tarnybų darbo dokumente. Nacionalinės konkurencijos institucijos pagal EB konkurencijos taisykles šešiose Komisijos tiriamose profesijose pradėjo dešimt bylų. Jos apėmė įvairias apribojimų rūšis ir profesijas. Valstybės narės pagal nacionalines konkurencijos taisykles taip pat toliau tiria regioninės svarbos bylas. Be to, 2004 m. birželį Komisija priėmė sprendimą, kuriuo pripažino neteisėtą Belgijos architektų asociacijos rekomenduoto minimalaus honoraro naudojimą¹⁷. Be to, 2005 m. vasario 17 d. ETT priėmė preliminarų nutarimą *Mauri*¹⁸ byloje – Italijos byloje dėl valstybinių advokatūros egzaminų. Teismo nutartyje bylos faktai buvo įvertinti remiantis C-35/99 *Arduino* byloje nurodytais kriterijais.
22. Privatus teisių įgyvendinimas nacionaliniuose teismuose galimas ne tik taikant 81/82 straipsnius, kaip jie yra taikomi įmonėms ir įmonių asociacijoms, bet taip pat įmanomas valstybių narių atžvilgiu pagal 86 straipsnio 1 dalį kartu su 82/81 straipsniais arba pagal 3 straipsnio 1 dalies g punktą, 10 straipsnio 2 dalį kartu su 81/82 straipsniais.
23. Be 81/82 straipsnių taikymo įmonėms ir įmonių asociacijoms, Komisija taip pat gali imtis priemonių prieš valstybės narės veiksmus, ribojančius konkurenciją. Iki šiol teisinis pagrindas laisvųjų profesijų srityje buvo 3 straipsnio 1 dalies g punktas ir 10 straipsnio 2 dalis kartu su 81 straipsniu. Tačiau kaip teisinį pagrindą galima naudoti 86 straipsnį kartu su 82/81 straipsniais, jei egzistuoja teismų praktikoje¹⁹ numatytos sąlygos. Pagal 86 straipsnio 1 dalį valstybės narės yra įpareigojamos valstybinėms

¹⁶ Byla C-198/01 *Consortio Industrie Fiammiferi* (CIF) [2003] ECR I-08055.

¹⁷ 2004 m. birželio 26 d. sprendimas, COMP/38.549 - PO / L'Ordre des Architectes belges, http://europa.eu.int/comm/competition/antitrust/cases/index/by_nr_77.html#i38_549

¹⁸ Byla C-250/03 *Mauri* [2005] ECR I-0000.

¹⁹ Žr. Bylą C-475/99 *Ambulanz Glockner*, [2001] ECR I-8089.

įmonėms ir įmonėms, kurioms valstybės narės suteikia specialias ar išskirtines teises, neįteisinti ir nepalikti galioti jokios priemonės, prieštaraujančios EB sutarties taisyklėms. Ši nuostata skirta konkrečiai situacijai, kai valstybė narė valstybinėms įmonėms, jas kontroliuodama, arba privilegijuotoms įmonėms, joms suteikdama specialias ar išskirtines teises, daro ypatingą įtaką. 86 straipsnio 3 dalimi Komisijai suteikiami ypatingi įgaliojimai 86 straipsnio taikymo užtikrinimui, ir prireikus priimti sprendimus ar direktyvas taikomus tiesiogiai valstybei narei skirti. Todėl Komisija turėtų atitinkamais atvejais remtis 86 straipsnio 3 dalimi. Pavyzdžiui, ja būtų galima naudotis tokiais atvejais, kai specialistų, kuriems leidžiama verstis tam tikra darbo praktika, skaičiaus apribojimai prilygsta specialiosioms ar išskirtinėms teisėms. Galimybė remtis 86 straipsniu bus įvertinta kiekvienoje konkrečioje byloje..

6. IŠVADOS

24. Pagrindinė išvada yra ta, kad daugumos valstybių narių skubiau vykdomos sistemingos konkurencijai palankios reformos šioje srityje turėtų pastebimos naudos ekonomikai ir vartotojams. Praktiškai tai reiškia, kad valstybės narės, norėdamos paskatinti reformų eigą, turėtų priimti politinę atsakomybę už šį darbą nacionaliniu lygiu. Bendresne prasme tai buvo suformuluota Lisabonos darbotvarkės vidurio laikotarpio ataskaitoje ir pirmiau minėtose Europos Vadovų Tarybos išvadose, kuriose atnaujinta Lisabonos darbotvarkė, sutelkiant dėmesį į ekonominį augimą ir užimtumą, kuriose sutarta, kad valstybės narės turėtų pateikti nacionalines reformų programas, skirtas remti ekonominį augimą ir užimtumą nacionaliniu lygiu, ir paskirti nacionalinį koordinatorių Lisabonos klausimu.
25. Taip pat reikėtų įvertinti, kokį poveikį pokyčių tempui daro tradicijos, kai daugumoje šalių reguliuojančios institucijos neįsivaizduoja kitokių veiklos būdų. Be to, patys laisvųjų profesijų atstovai apskritai aktyviai neskatino pokyčių. Dabartinė situacija taip pat rodo, kad kai kuriose šalyse šių profesijų priežiūra yra gana silpna. yra. Tai gali būti pasekmė ekonominio reiškinių, atsirandančio kai reguliavimas yra pasisavinamas, , , dažnai pasitaikantis ypač tose srityse, kurias reglamentuoja pačios profesinės organizacijos.
26. Komisija pripažįsta valstybių narių išimtinę teisę nuspręsti ar laisvosios profesijos būtų reglamentuojamos tiesiogiai valstybės teisės aktais, ar pačių profesinių organizacijų nustatytais taisyklėmis. Tačiau vadovaujantis gero valdymo principais, valstybės narės turėtų prižiūrėti nacionalinės savireguliacijos daromą poveikį, kad ji netaptų pernelyg ribojanti ir žalinga vartotojų interesų atžvilgiu.

7. ATEITIES DARBAI

27. Komisija lieka visapusiškai įsipareigojusi skatinti didelio masto reformas šioje srityje ir ragina valstybes nares imtis iniciatyvos ir vykdyti reformas nacionaliniu lygiu. Visos valstybės narės dar gali daug ką pagerinti.
28. Kadangi šiame sektoriuje išsivystęs ribojantis reguliavimas daro poveikį nacionaliniu lygiu, pokyčius daryti turi nacionalinės reguliavimo institucijos ir profesinės organizacijos, tinkamai atsižvelgusios į kiekvienos šalies atitinkamos profesijos ypatumus. Patirtis rodo, kad šis procesas nebus pradėtas nesant stipriai politinei

paramai. Atsižvelgdama į šio sektoriaus svarbą ES ekonomikai, Komisija ragina valstybes nares spręsti taisyklių, reglamentuojančių laisvasias profesijas nacionalinėse reformų, siekiančių įgyvendinti Lisabonos darbotvarkę, programose, kurios bus pristatytos 2005 m. rudenį, modernizavimo klausimą. Todėl tolesnės ataskaitos bus teikiamos viso Lisabonos proceso kontekste. .

29. Pradžiai valstybės narės turėtų pradėti, kur jos to dar nepadarė, analitinį darbą egzistuojantiems apribojimams peržiūrėti. Pirmiausia, būtų galima nustatyti tuos konkurencijos apribojimus, kuriuos galima panaikinti greitai, be papildomos analizės, pvz., tam tikrus privalomų ir rekomenduojamų įkainių bei reklamavimosi apribojimus. Tuo pačiu reikėtų pradėti esminę struktūrinę analizę, pavyzdžiui reguliavimo struktūrų, siekiant įvertinti poreikį ir paskatinti platesnio pobūdžio reformas, . Tokiu būdu valstybės narės galėtų pasiekti didelės pažangos iki 2010 m.
30. Papildomai patobulinusi laisvųjų profesijų įvairių rinkų ekonominę analizę, Komisija priėjo prie išvados, kad nuolatiniais ir vienkartiniais vartotojams gali labiau reikėti tikslingesnės reguliavimo apsaugos. Tačiau pagrindiniams laisvųjų profesijų paslaugų vartotojams – įmonėms ir viešajam sektoriui – gali nereikėti reguliavimo apsaugos arba jos reikėti labai ribotai. Tačiau mažų įmonių situacija šiuo atžvilgiu, nėra visiškai aiški, todėl reikia išsamesnės analizės norint įvertinti jų konkrečius poreikius. Dabartinė reguliavimo sistema yra nepatenkinama šių dviejų pastarųjų grupių atžvilgiu dėl lankstumo trūkumo ir trukdymo vystytis novatoriškoms ir prie paklausos pritaikytoms paslaugoms.
31. Komisija ir toliau šiuo klausimu dirbs siekdama palengvinti situaciją ir skleisti geriausią praktiką. Ji gerins partnerystę su nacionalinėmis konkurencijos institucijomis, pradėjusiomis daug žadančią darbą, , kad siekiant didesnės pažangos jos prisiimtų dar didesnę atsakomybę nacionaliniu lygiu. Ji toliau palaikys ryšius ir juos gerins su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, organizuodama labiau struktūrines diskusijas ir keldama bendrą darbo profilį. Tai sukurs pagrindą geresniam nacionalinių konkurencijos institucijų ir reguliavimo institucijų bendradarbiavimui.
32. Pradžiai, ateinančiais mėnesiais Komisija viešai paskelbs šio komunikato išvadas, siekdama užtikrinti, kad visos suinteresuotos šalys, ypač nacionaliniai parlamentai ir politikos kūrėjai, suprastų poreikį modernizuoti laisvasias profesijas Europoje.
33. Komisija svarstys galimybę imtis tolesnių tinkamų įgyvendinimo užtikrinimo veiksmų pagal EB konkurencijos taisykles, įskaitant, jei įmanoma ir būtina, įsikišimo galimybę pagal 86 straipsnį.